

Strukturerede tekstsamtaler

Lærervejledning til Stil-spørgsmål-metoden

Eksemplerne i vejledningen er hentet fra tekster til udskoling.

Præcis dér

Tænk og led

Tænk dig om

Hvis det var dig ...

Stil-spørgsmål-metoden – 1. tekstsamtale

HELT GRUNDLÆGGENDE: Husk at rose for gode forslag, gode spørgsmål og god samtaleadfærd

I tekstsamtalerne arbejdes altid med fire spørgsmål:

1. Svaret står direkte i teksten – og som regel også i 1. linje. Svaret er nemt at finde; det står **præcis dér**.
2. Svaret står i teksten, men kan være lidt sværere at finde. Måske står det lidt nede i teksten, måske skal man sammenkoble information fra flere sætninger, for at kunne svare. For at finde svaret skal eleven **tænke og lede**.
3. Svaret kan ikke findes direkte i teksten, eleven må koble det læste med forhåndsviden og erfaring. For at svare skal eleven **tænke sig om** – svaret findes nemlig kun inde i elevens hjerne.
4. Svaret findes ikke i teksten, men kræver, at eleven kan sætte sig ind i en anden persons sted eller i en situation, som er beskrevet i teksten. Svaret kræver at eleven kan skabe billede af, **hvis det var mig ...**

Introduktion af tekstsamtalerne

Del teksten ud

Her er en kort tekst, som vi skal tale om i dag. Jeg starter med at læse teksten højt for jer.

– Når man læser en tekst i skolen, så skal man tit svare på spørgsmål til teksten bagefter. Sådan skal vi også gøre i dag.

– Vi begynder med, at jeg læser teksten højt for jer, men før jeg gør det, så vil jeg lige høre, om der nogen af jer, som har oplevet, at Falck rykkede ud?

Lad eleverne fortælle – helst ikke mere end ét eksempel hver!

Læs hele teksten: Kat fastklemt – Falck rykkede ud.

Læs hele teksten højt.

Strukturerede tekstsamtaler

- Nu spørger jeg jer: Hvor lang tid var katten forsvundet?
- I skal lede i teksten, før I svarer. I skal ikke skrive svaret ned.
- Hvor fandt I svaret?
- I fandt svaret præcis her – i den allerførste linje. I skal pege lige præcis der, hvor I fandt svaret.

Vis kortet: Præcis der.

Nu får I det næste spørgsmål: Hvem fik katten løs?

- I skal igen lede i teksten, før I svarer. I skal ikke skrive svaret ned.
- Hvor fandt I svaret?
- Svaret var lidt skjult. Peg på det sted i teksten, hvor I fandt svaret

Vis kortet: Tænk og led

Og så kommer der endnu et spørgsmål: Hvorfor tror du, at kattens jul bliver fredelig?

Lad eleverne kigge lidt i teksten

- Denne gang snød jeg jer lidt, for svaret stod ikke i teksten.
- I skulle tænke over, hvad I allerede vidste om fx katte og om jul for at komme med forslag til et svar. Der er flere rigtige svar til det spørgsmål.

Vis kortet: Tænk dig om

Og til allersidst, så spørger jeg: Har du haft et dyr, som har været forsvundet?

- Denne gang står der slet ikke noget i teksten, som kan give svaret. I skal tænke over, hvad I ved i forvejen og hvad I har oplevet.
- Der er ingen rigtige svar til det spørgsmål. Sådant et spørgsmål får os til at tænke på noget forskelligt. Men vi kan måske få nye ideer eller nye viden ved at høre, hvad andre tænker.

Vis kortet: Hvis det var dig ...

Strukturerede tekstsamtaler

Stil-spørgsmål-metoden 2. – 16. tekstsamtale

Alle samtaler følger samme skema. Læreren styrer samtalen.

Indtil eleverne er helt fortrolige med

1. at svaret på spørgsmål 1 findes direkte i teksten – **Præcis dér**
2. svaret på spørgsmål 2 skal man lede lidt efter – **Tænk og led**
3. svaret på spørgsmål 3 skal man tænke sig til – **Tænk dig om**
4. og for at svare på spørgsmål 4 skal man sætte sig i en andens sted, eller forestille sig en situation. – **Hvis det var dig ...**

skal dette eksplicit præciseres efter hvert spørgsmål.

Efter 2. tekstsamtale kan man, når teksten er læst højt, spørge: Er der nogen nye ord i denne tekst? For at skærpe elevernes opmærksomhed på enkeltords betydning. Det er vigtigt, at de andre elever i gruppen får mulighed for at byde ind med en forklaring. Det er også vigtigt at sikre sig, at den elev, som udpegede det nye ord, har forstået betydningen. Af og til kan det derfor være nødvendigt at gentage en elevs ordforklaring og ledsage denne med en lille bitte omskrivning eller tilføjelse.

5. – 7. tekstsamtale

Alle samtaler følger samme skema.

Eleverne prøver at formulere spørgsmål 1.

Læreren tager sig af 2, 3 og 4.

8. – 10. tekstsamtale

Alle samtaler følger samme skema.

Eleverne prøver at formulere spørgsmål 1 og 2.

Læreren tager sig af 3 og 4.

Strukturerede tekstsamtaler

11. – 13. tekstsamtale

Alle samtaler følger samme skema.

Eleverne prøver at formulere spørgsmål 1, 2 og 3.

Læreren tager sig af 4

12. – 16. tekstsamtale

Alle samtaler følger samme skema.

Eleverne prøver så vidt det er muligt at formulere de fire spørgsmål til teksten